

Nemzeti dal a kulisszák mögött, avagy egy iskolai ünnep mint a résztvevő megfigyelés terepe I.

**Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák**

8. évfolyam

Programcsomag: Toleranciára nevelés

A modul szerzői: Págyor Henriett és Tomory Ibolya

Címlapkép: szkc208_04_00

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	14-15 évesek
Ajánlott időkeret	3 × 45 perc
A modul közvetlen célja	Annak megvilágítása, hogy ugyanaz a jelenség mást jelenthet, másféle élményt nyújthat különböző embereknek, attól függően, hogy annak mennyire részesei, milyen szempontból érintettek benne
A modul témái, tartalma	Témái: Szubkultúrák, iskola, kommunikáció, hagyomány, másság Tartalma: a résztvevő megfigyelés elmélete és gyakorlata a március 15-i ünnepségen keresztül
Megelőző tapasztalat	Az ünnepek megélése, mások helyzetébe való beleélés megtapasztalása, empátia gyakorlása
Ajánlott továbbhaladási irány	Másféle kultúrák ünnepei, szokásai
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önismerettel összefüggő kompetenciák: érzelmek tudatossága – érzelmeink pontos azonosítása Önszabályozás: tolerancia – nyitottság, véleményelfogadás, bizalom A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: információkezelés – információgyűjtés, információk rendszerezése, információfeldolgozás, kritikai gondolkodás Társas kompetenciák: empátia, együttműködés, véleményalkotás
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Ember és társadalom Tantárgyakhoz: történelem, hon- és népismeret Modulokhoz: <i>Nemzeti dal a kulisszák mögött... II.</i> (szkc208_05) című modul és a Toleranciára nevelés programcsomag hasonló szemléleti megközelítést képviselő moduljai: A kultúra arcai, Hitvilág – világnézet – vallás, Hétköznapok és ünnepek témakörhöz tartozó modulok
Támogatórendszer	Boglár Lajos: <i>A tükör két oldala</i> : Bevezetés a kulturális antropológiába. Nyitott Könyvműhely. Budapest, 2005; Boglár Lajos: <i>A kultúra arcai</i> . Napvilág Kiadó. Budapest, 2001

Módszertani ajánlás

A foglalkozást ajánlott két hónappal a március 15-i iskolai ünnepség előtt elkezdni, mert a gyakorlati rész elméleti előkészítést kíván. Ideális lenne, ha az osztály részt venne az ünnepély előkészítésében és megvalósításában. Szükség van olyan tanulókra, akik szerepelnek a műsorban, olyanokra, akik a dekorációs munkát segítik, és „külső” megfigyelőkre, akiknek nincs feladatuk a műsor elkészítésében. A vezető tanár ne legyen

azonos a modult kipróbáló tanárral. A modul több részletben valósítható meg: az egyes részfoglalkozások között ajánlott néhány nap szünet, mikor a diákok a foglalkozáson elvállalt feladatukat készítik.

A modul a résztvevő megfigyelés módszertanán kívül a kooperatív tanulás módszertanát alkalmazza. Háromfős csoportok kialakítása szükséges a megfelelő munkaformához. A csoportok kialakítása során érdemes figyelniük a tanulók nemi, etnikai, teljesítménybeli heterogenitására.

A tanár előzetesen kérje meg a diákokat, hogy mindenki hozzon magával egy kis tárgyat otthonról, amely kézben elfér; a tanár maga is hozzon tárgyakat. Ha lehet, a tárgyak kapcsolódjanak valamilyen ünnephez. A tanár készítsen elő egy zsákot vagy nem átlátszó műanyag zacskót a ráhangoló játékhoz.

A pedagógus alaposan tanulmányozza a résztvevő szemléletet és módszertant ismertető segédleteket, és saját belátása szerint segítse a tanulók számára is érthetővé tenni annak lényegét: kiegészítheti, példákat gyűjthet stb.

A tanár a modul kipróbálása előtt feltétlenül tájékozódjon, mélyedjen el a résztvevő megfigyelés szemléleti és módszertani tapasztalataiban. Fontos! Ez a modul valójában egy elméleti és gyakorlati ismereteket összekapcsoló téma első fele. A modul közvetlen folytatása a *Nemzeti dal a kulisszák mögött, avagy egy iskolai ünnep, mint a résztvevő megfigyelés terepe II.* (szkc208_05) modul, amely a gyakorlatot célozza meg. Ezzel együtt válik teljessé a modul. Ezért együtt érdemes őket tanulmányozni és felkészülni a foglalkozásokra.

Ha a tanár úgy látja, hogy a gyakorlati rész saját „kultúrán”, iskolán belüli megvalósítása bármilyen ok miatt, bármilyen szempontból kellemetlenséget okozhat bármely érintettnek, akkor iskolán kívüli mini terepmunka legyen a gyakorlati rész. Ez esetben minden diák vagy pár, csoport választhat magának témát, esetet, eseményt, rítust, szubkultúrát, zenei irányzatot, és ezt keresik fel a résztvevő megfigyelő szemlélettel felvértezve. Ne szabjunk kötelező óraszámot, alkalmat: ezt a lehetőségek határozzák meg. Olyan szubkultúrát, közösséget, eseményt, rítust is bemutathatnak a tanulók, melyet jól ismernek, vagy ismerősük tartozik oda, esetleg maguk is részei, résztvevői stb. A beszámoló módja ez esetben egy rövid írásbeli beszámoló, fogalmazás lehet, a tanulók ezt osztják meg egymással. Fontos, hogy mindent a másik szemével, illetve azoknak a szemével, szempontjából mondjanak el a diákok, akikről a beszámoló szól. Az adatgyűjtés közben kialakult nehézségekről, közérzetükről is kérdezze meg a diákokat a tanár. Ha van kedve, maga is végezzen valamilyen gyakorlati feladatot, és készítsen beszámolót az osztálynak. Az iskolán kívüli tevékenységhez ugyanazok a megadott szempontok használhatók (D1), de a zárójeles, konkrét március 15-i ünnepségre vonatkozó példák nélkül.

Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban

Amennyiben egyes tanulók nagyon fogékonyak bizonyulnak a szemlélet iránt, a tanár indítványozza, hogy a kevésbé kedvet érzőkkel együttműködve végezzék el a gyakorlati feladatot, és segítsék egymást ötletekkel, gondolatokkal. Ha akad olyan tanuló, akinek nehezebb esik a

feladat megértése és elvégzése, ne erőltessük; ez esetben is kérjük, hogy dolgozzon együtt valakivel. A tanár biztosítsa a tanulókat, hogy semmilyen bonyolult, tudományos munkát nem vár senkitől; elegendő, ha megfigyelik és minél részletesebben lejegyzik az eseményeket. Később ez alapján könnyebb lesz a kiértékelés, de nem tesznek különbséget sem mennyiségi, sem minőségi szempontok szerint. Fontos, hogy az értékelésnek való megfelelni akarás ne kapjon szerepet, ne keltsen feszültséget a tanulóknak. Ennek nincs jelentősége ebben a modulban, a közös megfigyeléseikből tevődik össze a kutatás eredménye.

A modul mellékletei

Tanári segédletek

P1 – Kérdéssor a „Figyeld meg a képet!” játékhoz

P2 – A résztvevő megfigyelésről dióhéjban

P3 – Ábramagyarázat a D3 mellékletéhez

Tanulói segédletek

D1 – Fotó megfigyeléshez (d1)

D2 – Kérdéssor (d1)

D3 – A résztvevő megfigyelésről dióhéjban (d1)